

SAYI : 2019/10591-S.16299
BAŞVURU NO : 2019/9797
KARAR TARİHİ : 22/10/2019

RET KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın ders muafiyeti talebi hakkında.
BAŞVURU TARİHİ : 11/05/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran ... Kurumumuza 11/05/2019 tarihinde yapmış olduğu başvuruda özetle; halen Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesinde öğrenci olduğunu, 2009 yılında Atatürk Üniversitesi Fransızca Öğretmenliği ve 2018 yılında Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümlerinden mezun olduğunu, dokuz yılı aşkın süredir de kamuda Fransızca öğretmenliği yaptığını, 5 Eylül 2018 tarihinde Balıkesir Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümüne kayıt yaptırdığını, ders muafiyeti talebinde bulunduğunu, muafiyet talep ettiği 28 dersten sadece sekizinden muaf tutulduğunu, bu karara itiraz ettiğini ancak itirazının reddedildiğini belirterek, Yabancı Dil I-II, Dilbilimi 1-2, Dil Edinimi, Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi 1-2, Eğitime Giriş, Eğitim Psikolojisi, Öğretim Teknolojileri, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Öğretmenlik Uygulaması 1-2, Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Türk Eğitim Tarihi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Eğitim ve Kaynaştırma derslerinden sunmuş olduğu transkriptler çerçevesinde ve pedagojik formasyon kapsamında almış olduğu mesleki bilgi ve eğitim derslerinin tümünden ve içeriği aynı olup daha önce alıp başarılı olduğu derslerden muafiyet hakkı verilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuruya konu uyuşmazlığa ilişkin Kurumumuzca istenen 31/05/2019 tarihli ve ... sayılı bilgi ve belge yazımıza, Balıkesir Üniversitesince 12/07/2019 tarihli ve ... sayılı evrak ile verilen cevabı yazıda;

2.1. Başvuranın bazı derslerden muaf tutulmak üzere başvuruda bulunduğu, başvurusunu ders muafiyeti değerlendirme ve neticelendirme prosedürü takvimine uygun olarak bölümde kurulan intibak komisyonu tarafından yürütüldüğü,

2.2. Başvuranın iddialarının yanlış ve yanıltıcı olduğu, başvuranın Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II, Bilişim Teknolojileri, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Sınıf Yönetimi, Okullarda Rehberlik olmak üzere toplamda 8 dersten muaf tutulduğu, Fransızca

Öğretmenliği mezunu olduğu, muaf tutulmadığı derslerin ise eğitim-öğretim dilinin tamamen İngilizce olduğu,

2.3. Başvuranın muafiyet işlemine itirazda bulunduğu, fakat muafiyet talebine ilişkin işlemin idarece hakkaniyete ve mevzuata uygun olarak yapıldığı, başvurana her öğrenciye uygulanan olağan prosedürün uygulandığı, İntibak Komisyonu Muafiyet ve İntibak Yönergesi gereğince karar verildiği,

2.4. Başvuranın daha önce aldığı ve muaf olmak istediği Öğretmenlik Uygulaması, Okul Deneyimi, Dilbilimi 1-2, Dil Edinimi, Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi 1-2, Öğretim Teknolojileri derslerinden eğitim ve öğretim dili İngilizce olduğu için muaf tutulmadığı,

2.5. Bunun yanında başvuranın pedagojik formasyon kapsamında almış olunan derslerin lisans dersleri yerine sayılmasının mümkün olmadığı, lisans eğitimi ile pedagojik formasyon eğitiminin herhangi bir ilgisinin bulunmadığı,

hususlarının açıklandığı görülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; *“Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”* hükmü yer almaktadır.

3.1. Anayasa'nın “Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi” başlıklı 42 nci maddesinde; *“Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir...”* hükmü yer almaktadır.

3.2. Anayasa'nın “Yükseköğretim kurumları” başlıklı 130 uncu maddesinde; *“Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur...”* hükmü yer almaktadır.

4. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun Görevi” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; *“Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”* hükmü yer almaktadır.

5. 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ;

5.1. “Tanımlar” başlıklı 3 üncü maddesinde; Üniversite, *“Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzelkişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur.”* olarak tanımlanmıştır.

5.2. Kanunun 14 üncü maddesinde; Üniversitenin eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak; Rektörün onayından sonra Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak; Üniversitenin yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak; Fakülte kurulları ile rektörlüğe bağlı enstitü ve yüksekokul kurullarının kararlarına yapılacak itirazları inceleyerek karara bağlamak, Senatonun görevleri arasında sayılmıştır.

5.3. Kanunun “Fakülte Yönetim Kurulu” başlıklı 18 inci maddesinin b/(5) bendinde; “*Öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim - öğretim ve sınavlara ait işlemleri hakkında karar vermek*” Fakülte Yönetim Kurulunun görevleri arasında sayılmıştır.

5.4. Kanunun 43 üncü maddesinde; “*a. Yükseköğretim kurumlarında, kuruluş özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre yapılan eğitim - öğretim ve buna dayalı olarak verilen diplomalarla ilgili esaslar her üniversitece hazırlanacak öğretim ve sınav yönetmeliğinde belirtilir.*” hükmü yer almaktadır.

6. Balıkesir Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin;

6.1. “ Ders muafiyetleri” başlıklı 17 inci maddesinde; “*(1) Muafiyet sınavları, Senato tarafından belirlenen dersler için açılır. Öğrenciler bu sınavlara, dersleri ilk kez alacakları yarıyıl başında girebilir. Öğrenciler bu haktan her ders için bir kez yararlanırlar. Muafiyet sınavlarında başarılı sayılmak için en az CC notu almak gerekir. (2) Üniversiteye ilk kez kayıt yaptıran öğrenciler, kayıt olduğu eğitim-öğretim yılının ikinci haftasının sonuna kadar daha önce öğrenim gördükleri yükseköğretim kurumlarından aldıkları ve başarılı oldukları derslerden muaf olmak istediklerini belirten dilekçelerini bağlı buldukları birime verirler. Başvurular Senato tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili kurulca değerlendirilir. Öğrencinin muaf sayıldığı derslerden aldığı notlar, 20 nci maddede belirtilen notlara dönüştürülerek not döküm belgesinde gösterilir ve akademik ortalamalara dahil edilir.*”

7. Balıkesir Üniversitesi Muafiyet ve İntibak İşlemleri Yönergesi'nin;

7.1. “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde; “*(1) Bu Yönergenin amacı; Balıkesir Üniversitesine kayıt hakkı kazanan öğrencilerin daha önce, uzaktan eğitim programları hariç, Balıkesir Üniversitesi dahil olmak üzere herhangi bir Yükseköğretim Kurumundan alıp başardığı derslerin muafiyet ve yarıyıl/yıl intibak esaslarını belirlemektir.*”

7.2. “Kapsam” başlıklı 3 inci maddesinde; “*(1) Bu Yönerge; a) Yatay/dikey geçiş yaparak veya 6111 sayılı Kanundan yararlanarak öğrenimlerine devam isteyen öğrencilerin, b) Daha önce herhangi bir Yükseköğretim Kurumu'nda öğrenci veya mezun iken Balıkesir Üniversitesi'ne yeniden kayıt yaptırmaya hak kazanan öğrencilerin, c) Balıkesir Üniversitesi programlarından birinde kayıtlı bulunan öğrencilerden, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından denkliği kabul edilen başka bir yükseköğretim kurumunun programlarında özel öğrenci statüsünde ders alanlar, Farabi Programı, Uluslararası Değişim Programları ile yurtdışında öğrenim gören öğrencilerin, ç) Yukarıda belirtilen veya benzeri durumda olup öğrenimlerine devam edecek öğrencilerin, daha önce alıp, başarılı oldukları derslerden*

muafiyetleri ve intibaklarıyla ilgili işlemleri kapsar. “ (1) Bu uygulama esaslarının amacı; lisansüstü programlar, açıköğretim programları ve uzaktan eğitim programlarına kayıt yaptıran öğrenciler hariç, Atatürk Üniversitesine yeni kayıt yaptıran öğrencilerin daha önce herhangi bir Yükseköğretim Kurumundan alıp başardığı ders/lerin muafiyet işlemleri ve yarıyıl/yıl intibak esasları ile muafiyet sınavı yapılacak derslerle ilgili esasları belirlemektir.”

7.3. “Başvuru esasları ve süresi” başlıklı 5 inci maddesinde; “(1) Üniversiteye kayıt hakkı kazanan öğrencilerin, daha önce devam ettikleri yüksek öğretim programında başarılı oldukları derslerden muaf olabilmeleri ve diğer yüksek öğretim kurumlarından alınan derslerin geçer notlarının muaf olarak değerlendirilebilmesi için, Dekanlığa/Müdürlüğe muafiyet istedikleri dersleri belirten bir dilekçe ve ekine daha önce öğrenim gördüğü yükseköğretim kurumu tarafından onaylanmış (mühürlü, kaşeli ve imzalı) ders içerikleri ve not döküm belgesi (transkript) eklenmesi gerekir. (2) Öğrenciler, daha önce almış ve başarmış oldukları ders/dersler karşılığında hangi ders/derslerden muaf olmak istediklerini başvuru dilekçelerinde belirtmek zorundadır. (3) Öğrenciler, daha önce almış oldukları ve başarmış oldukları birden fazla derse karşılık muadil ders/derslerden muafiyet isteğinde bulunabilirler. (4) Kurum içi veya dışından Lisans Yerleştirme Sınavı ile gelen öğrencilerin başvuruları üniversiteye ders kaydını yaptırdığı yılın/yarıyılın ikinci haftasının sonuna kadar yapılır. Diğer başvurular sadece ilan edilen süre içinde yapılır. Sonraki tarihlerde yapılacak muafiyet talepleri kabul edilmez.”

7.4.“Muafiyet esasları” başlıklı 6 ncı maddesinde; “(1) Muafiyet isteği İntibak Komisyonu tarafından incelenerek bir uyum/intibak programı düzenlenir. Düzenlenen bu uyum/intibak programı ilgili yönetim kurulunca değerlendirilerek daha önce alıp da başarılı olduğu ve muafiyet talep ettiği tüm dersler için karara bağlanır ve öğrencilerin uyum/intibakları ilgili yarıyıl/yıla yapılır. (2) Muafiyet talebi ilgili yönetim kurulu tarafından karara bağlanıncaya kadar öğrenciler, muafiyet talebinde bulunduğu ders/derslere devam ederler. (3) Muafiyet istenen dersin; zorunlu veya seçmeli olması durumuna bakılmaksızın; ders içeriği uyumu/yeterliliği incelenir. (4) Lisans Yerleştirme Sınavı ’yla üniversiteye yeni kayıt yaptıran öğrencilerin daha önce başka bir üniversitede devam ettiği önlisans/lisans programında başarılı olduğu derslerden muafiyet isteğinde bulunmaları halinde; ön lisans programında son bir yılın, lisans programında ise son iki yılın toplam kredisi kadar dersleri üniversitemizde okuyacak şekilde intibak yapılır. (5) Öğrencilerin geldiği programda alıp da başarılı olduğu ve muafiyet talep ettiği dersler içerik bakımından uygunsa muaf sayılır ve not döküm belgesine harfli not olarak işlenir. Muaf olunan derslerin notları Ağırlıklı Başarı Ortalaması hesaplamasında değerlendirmeye katılır. (6) Muaf olunan derslerin kredi toplamı, ders programında gösterilen yarıyıl kredi yükünün en az %75 ’inden fazla ise öğrenci bir sonraki yarıyıla intibak ettirilir. İlgili yarıyıldaki muaf olunmayan dersler intibak ettirilen yarıyıldaki öncelikle alınır. (7) Ortak zorunlu ders olarak verilen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerinin muafiyet işlemlerinde kredi ve toplam ders saati dikkate alınır. (8) Açık Öğretim Programlarında verilen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerini başaran öğrenciler içerik bakımından uyumlu olmak kaydıyla bu

derslerden iki yarıyıl muaf sayılabilirler. (9) Yapılan muafiyet/intibak sonuçlarına itirazlar, muafiyet işleminin kesinleşip öğrenciye bildirildiği tarihten itibaren en geç 5 iş günü içinde ilgili birime yapılır. (10) Daha önceki öğrenimlerinde ortak zorunlu derslerden başarılı-muaf-yeterli gibi harf notu karşılıkları ile geçen öğrencilerin notları ortalamaya dahil edilmeden işlenir. Ortak zorunlu dersler dışındaki derslerden harf notu karşılıkları başarılı-muaf yada yeterli gibi harf notu ile geçen öğrencilere o döneme kadarki ağırlıklı not ortalamasına eşdeğer harf notu verilir.”

hükümlerine yer verildiği görülmüştür.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER'İN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

8. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvurunun reddi gerektiği hususunda hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. Başvuranın 2009 yılında Atatürk Üniversitesi-Fransızca Öğretmenliği ve 2018 yılında Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümlerinden mezun olduğu, 5 Eylül 2018 tarihinde Balıkesir Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümüne kayıt yaptırdığı, burada ders muafiyeti talebinde bulunduğu, muafiyet talep ettiği derslerden 8'inden muaf tutulduğu, bu karara itiraz ettiği ancak itirazının reddedildiğini belirterek sunmuş olduğu transkriptler çerçevesinde ve pedagojik formasyon kapsamında almış olduğu mesleki bilgi ve eğitim derslerinin tümünden ve içeriği aynı olup daha önce alıp başarılı olduğu derslerden muafiyet hakkı verilmesini talep ettiği anlaşılmıştır.

10. Başvuru konusu ile ilgili mevzuata bakıldığında; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5 numaralı paragraflarda yer verilen hükümlerinde, üniversitelerin bilimsel özerkliğe sahip olduğu; yükseköğretim kurumlarında eğitim-öğretimle ilgili esasların üniversitelerce hazırlanacak yönetmelikte belirtileceği; üniversitenin eğitim-öğretim esasları hakkında karar almanın, üniversitenin yıllık eğitim-öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamanın ve ilgili kurulların kararlarına yapılacak itirazları inceleyerek karara bağlamanın Senatonun görevlerinin arasında olduğu; öğrencilerin kabulü, ders intibakları ve çıkarılmaları ile eğitim-öğretim ve sınavlar konusunda karar verme yetkisinin yükseköğretim kurumlarının ilgili yönetim kurullarına verildiği hükme bağlanmıştır. Yine bu hükümler çerçevesinde Balıkesir Üniversitesinin 6. ve 7. numaralı paragraflarda değinilen Yönetmelik ve Yönergeler ile ders muafiyetine dair esasları belirlediği görülmüştür.

11. Somut olaya bakıldığında; başvuranın ilk olarak 12/09/2018 tarihinde muafiyet talebinde bulunduğu, bu kapsamda başvuranın sunmuş olduğu transkript ve ders içeriklerinin muafiyet komisyonu tarafından incelendiği ve 14/09/2018 tarihinde başvuranın Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Türk Dili I-II, Bilişim Teknolojileri, Eğitimde Araştırma Yöntemleri, Sınıf Yönetimi, Okullarda Rehberlik olmak üzere toplamda 8 dersten muaf tutulduğu, başvuruya konu dersler yönünden talebinin reddedilerek sonuçlandırıldığı, bu karara karşı başvuranın itiraz ettiği ancak itirazının reddedildiği anlaşılmaktadır.

12. Muafiyeti talep edilen fakat muafiyeti uygun görülmeyen derslere, başvuranın daha önce öğrenim gördüğü yükseköğretim kurumlarına ilişkin transkriptler çerçevesinde bakıldığında; Eğitime Giriş, Eğitim Psikolojisi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Türk Eğitim Tarihi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Eğitim ve Kaynaştırma derslerini daha önce lisans düzeyinde almadığı tespit edilmiştir. Yine Öğretmenlik Uygulaması, Okul Deneyimi, Dilbilimi 1-2, Dil Edinimi, Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi 1-2, Öğretim Teknolojileri derslerinden eğitim ve öğretim dili İngilizce olduğu için başvuranın muaf tutulmadığı tespit edilmiştir.

13. Başvuranın Yabancı Dil 1-2 derslerinden Anadolu Üniversitesi İktisat fakültesi Kamu Yönetimi bölümünde alıp başarılı olmasına karşın bu derslerden muaf tutulmamasına itirazı incelendiğinde; İngilizce Öğretmenliği için belirlenen yabancı dil derslerinin Almanca veya Fransızca olarak verildiği, başvuranın daha önce almış olduğu Fransızca 1-2 derslerinin içeriğinin ise Balıkesir Üniversitesinde verilen GKN Seçmeli Fransızca 1-2 derslerinin içeriği ile uyuşmadığı, ilgili mevzuat kısmında **Balıkesir Üniversitesi Muafiyet ve İntibak İşlemleri Yönergesi'nin (7.4. no'lu paragrafta değinilen) 6 ncı maddesinin yedinci ve sekizinci fıkralarında**, “(7) Ortak zorunlu ders olarak verilen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerinin muafiyet işlemlerinde kredi ve toplam ders saati dikkate alınır. (8) Açık Öğretim Programlarında verilen Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil derslerini başaran öğrenciler içerik bakımından uyumlu olmak kaydıyla bu derslerden iki yarıyıl **muaf sayılabilirler.**” düzenlemesinin mevcut olduğu, bu itibarla daha önce Açıköğretim Programlarında alınmış olan ortak zorunlu derslerden muaf tutulma hususunda kesin bir kuralın olmadığı, bilakis intibak komisyonuna takdir alanı tanındığı, somut olayda Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Dekanlığı Yabancı Diller Eğitimi Bölüm Başkanlığı Muafiyet Komisyon Kurulunun da bu takdir yetkisini keyfi kullanmadığı değerlendirilmiştir.

14. Başvuranın her ne kadar pedagojik formasyon eğitimi almış ve 2010 yılından beri Fransızca Öğretmenliği yapmış olması dolayısıyla eğitim derslerinden yani Eğitime Giriş, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Felsefesi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Türk Eğitim Tarihi, Eğitimde Ahlak ve Etik, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Özel Eğitim ve Kaynaştırma, Öğretmenlik Uygulaması 1-2 derslerinden muaf tutulması gerektiğini iddia ettiği görülmüşse de; öncelikle bu derslerden bir kısmının eğitim-öğretim dilinin İngilizce olduğu, ayrıca pedagojik formasyon eğitimi ile lisans eğitiminin farklı öğrenim çıktıları içerdiği, pedagojik formasyon eğitimi süresince verilen derslerin içeriklerinin lisans düzeyinde verilen ders içeriklerinin yoğunluğunu karşılamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlik uygulaması dersi yönünden YÖK'ün Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları 2018-2019 eğitim-öğretim yılı itibarı ile yeniden düzenlendiği ve öğretmenlik uygulaması 1-2 şeklinde düzenlenen bu dersin işlenişinde İngilizce dili alanı ile ilgili bilgiye ihtiyaç olduğu hususundaki idare gerekçesinin bilimsel ve objektif nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

15. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile verilen yetkiler doğrultusunda üniversitelerin ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora vb. yüksek öğretim programlarının müfredatlarını önceden tespit edilen prensip ve amaçlara uygun bir şekilde kendilerinin belirlediği ilkeler, eğitim politikaları ve standartları ile fiziki imkânlar çerçevesinde uygulamalarının bilimsel özerkliğin

sonucu olduğu, yükseköğretim kurumlarının ilgili mevzuat ile verilen yetkiye dayanarak çıkardıkları yönetmeliklerde yer alan hükümlerde ders transferi (muafiyet) hakkı verip vermeme hususunda takdir yetkisine sahip oldukları, öte yandan başvuruya konu olayda başvuran açısından haklı (meşru) beklenti oluşturacak herhangi bir durumun da söz konusu olmadığı, bu çerçevede üniversite tarafından belirlenen akademik standartlar doğrultusunda, verilen eğitim alanlarında gerekli nosyonu kazanacak öğrenciler için ders müfredatlarının hazırlanması ve her bir öğrencinin belirlenen derslerden sorumlu olacağının öngörülmesi, mevzuatla verilen yetki ve takdir marjına uygun olduğu değerlendirilmeleriyle başvuranın sunduğu transkriptlerin Balıkesir Üniversitesi tarafından nesnel biçimde incelendiği, ders muafiyeti için öngörülmüş şartlar çerçevesinde değerlendirildiği, bu konudaki takdir yetkisinin ilgili Yönetmelik, Yönergeler ve başvuranın sunduğu uygulanabilir transkriptler ile hukuka uygun bir şekilde yorumlanarak kullanıldığı, başvurana diğer muafiyet talep eden öğrencilere uygulanan olağan prosedürün uygulandığı, başvuran ile birlikte birçok öğrencinin daha muafiyet taleplerinin sonuca bağlandığı, bu başvuruların hepsinde aynı inceleme ve karşılaştırma sürecinin işletildiği anlaşılmış, kaldı ki idarenin derslerin muaf tutulmamasına dayanak gösterdiği gerekçelerin bilimsel gereklere de uygun olduğu değerlendirilmiştir.

16. Konu ile ilgili yargı kararlarına bakıldığında; Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 23/10/2008 tarihli ve E:2005/1988, K:2008/1826 sayılı kararında; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 44 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, üniversite senatolarının ön lisans ve lisans düzeyi öğretimlerde sürdürülecek esasları, devam, ara sınav sayısı ve bunların başarı notuna katkısı, uygulama, sınav ve bütünleme gibi şartları yönetmeliklerle belirleyebilecekleri hükmünün yer aldığı, 2547 sayılı Yasa ve ilgili Yönetmeliklerin verdiği yetkiye dayanılarak üniversitenin eğitim, öğretim ve sınav sisteminde eğitimin kalitesini ve verimini artırmak amacıyla ve tüm öğrencileri kapsayacak şekilde her zaman düzenleme yapabileceği, davalı idare tarafından eğitim öğretim kalitesini artırmak amacıyla yeni yönetmelikle yapılan düzenlemede hukuka ve kazanılmış haklara aykırılık bulunmadığının belirtildiği anlaşılmıştır.

17. Konu ile ilgili Kurumumuzca incelenerek sonuçlandırılan benzer başvuru örneklerine bakıldığında; Kurumumuzun 04/06/2014 tarih ve 2013/1066 sayılı Ret Kararında; başvuranın, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Adalet Bölümünde ikinci üniversite kapsamında öğrenim gördüğü, daha önce bitirdiği Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesinde almış olduğu dersleri yeniden almak zorunda kaldığından söz konusu derslerden muaf tutulması talebi hakkındaki başvuruya ilişkin olarak; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile verilen yetkiler doğrultusunda üniversitelerin ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora vb. yüksek öğretim programlarının müfredatlarını önceden tespit edilen prensip ve amaçlara uygun bir şekilde kendilerinin belirlediği ilkeler, eğitim politikaları ve standartları ile fiziki imkânlar çerçevesinde uygulamalarının bilimsel özerkliğin sonucu olduğu, yükseköğretim kurumlarının ilgili mevzuat ile verilen yetkiye dayanarak çıkardıkları yönetmeliklerde yer alan hükümlerde ders transferi (muafiyet) hakkı verip vermeme hususunda takdir yetkisine sahip oldukları, öte yandan başvuruya konu olayda başvuran açısından haklı (meşru) beklenti oluşturacak herhangi bir durumun da söz konusu olmadığı, bu çerçevede üniversite tarafından belirlenen akademik standartlar doğrultusunda verilen eğitim alanlarında gerekli nosyonu kazanacak öğrenciler için

ders müfredatlarının hazırlanması ve her bir öğrencinin belirlenen derslerden sorumlu olacağının öngörülmesi mevzuatla verilen yetki ve takdir marjına uygun olduğundan, yapılan işlemde hukuka ve hakkaniyet ölçütlerine aykırılık tespit edilemediği gerekçesi ile başvurunun reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

17.1. Kurumumuzun 12/07/2019 tarih ve 2019/5539-S.8310 sayılı Ret Kararında “...bilimsel özerkliği ve kamu tüzelkişiliğini haiz başvuruya konu İstanbul Üniversitesi tarafından bu niteliklerinin tabii sonucu olarak lisans programında hangi derslerin transfere ve muafiyete konu olacağını açıkça belirtildiği, somut olayda başvuranın daha önceden aldığı " Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I - II, Türk Dili I - II, Yabancı Dil I - II," derslerinden anılan yönetmelik gereği muafiyet sağlanmakta olduğu, öte yandan, başvuranın daha önce almış olduğu ve AUZEF Çocuk Gelişimi Açık Öğretim Lisans Programının müfredatı ile uyuşan diğer derslerden muafiyet beklentisinin haklı bir beklenti olmadığı, öğrencinin daha önce almış olduğu derslerin, kayıtlı olduğu programda muafiyet sağlanıp sağlanmaması hususunda koşullarını belirlemenin Üniversitenin bilimsel özerkliğinin bir gereği olduğu, açık öğretim sisteminin kendine has dinamikleri ve kurallarının mevcut olduğu, belirtilen esneklik ve avantajlarının yanında örgün eğitimden farklı olarak kitlesel eğitim sunulması nedeniyle bazı kısıtlar ve zorunlu uygulamaları olduğu, 2018 yılı itibariyle açık öğretim sistemiyle yükseköğrenim gören aktif öğrenci sayısının 2 milyonu aşmış olduğu, muafiyet işlemlerinin kayıt döneminde yapılıp sonuçlandırılması gereken bir süreç olduğu, kitlesel eğitim veren açık öğretim fakültelerinde bu sürecin yürütülmesinin teknik olarak zor olduğu, diğer tüm açık öğretim fakültelerinde de sadece Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Yabancı Dil I-II derslerinden muafiyet işlemlerinin yapılabilen olduğu, ayrıca eğitimin şartları ve içeriği yönünden kazanılmış haktan söz etmenin mümkün olmadığı değerlendirmeleri ve gerekçeleri ile başvuruya konu olan ortak zorunlu dersler dışındaki derslerin muafiyetinin reddi işleminde, hukuk devleti ilkesinin sağladığı güvencenin temini açısından zorunlu ve gerekli olduğu değerlendirilen mevzuata uygun davranılması nedeniyle, hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilememiştir.” gerekçesi ile başvurunun reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

18. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde Balıkesir Üniversitesi tarafından belirlenen akademik standartlar doğrultusunda verilen eğitim alanlarında gerekli nosyonu kazanacak öğrenciler için ders muafiyetleri ile ilgili ilkelerin belirlenmesine ilişkin düzenlemelerin, Üniversitenin Anayasa ile garanti altına alınan bilimsel özerklik kavramı dâhilinde ve üst hukuk normlarına uygun şekilde yapıldığı, bahsi geçen mevzuatla verilen yetki ve takdir marjına uygun olduğu, başvuruya konu muafiyet taleplerinin de anılan düzenlemelere uygun bir şekilde değerlendirildiği, ayrıca 8 dersten de muaf tutulduğu, bilimsel özerkliğe sahip Üniversitelerin Yükseköğretim Kanununun verdiği yetkiye dayanarak çıkardıkları yönetmelik ve diğer düzenlemelerinde ders muafiyeti hakkı verip vermeme hususunda takdir yetkisine sahip olduğu hususu da dikkate alınarak ve gerekçeleri açıklanarak kullanılan takdir yetkisinde herhangi bir hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilememiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Yapılan değerlendirmeler neticesinde; başvurunun inceleme ve araştırması kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin Atatürk Üniversitesi tarafından süresi içerisinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, böylece "*kararların gerekçeli olması ve makul sürede karar verme*" ilkelerine uygun davranıldığı; idarenin, başvurucuya verdiği cevapta hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini de göstermediği, bu nedenle "*karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi*" ilkesine uymadığı anlaşılmış olup; idarenin bahse konu ilkeye uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

20. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Ret Kararının başvurana tebliğ tarihinden itibaren, ilgili idarenin işlemine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup, Balıkesir İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN REDDİNE,**
Kararın **Başvurana ve BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi